

Hvor mange af jer har hørt begrebet evidensbaseret praksis?

De første erfaringer med evidensbaseret praksis viser, at det er en holdopgave, der kræver tid, penge og ledelsens opbakning, fortæller Ed Mullen, en af verdens førende forskere inden for evidensbaseret socialarbejde, under et besøg på DPU.

* "Hvor mange af jer har rimeligt styr på, hvad der menes med evidensbaseret praksis?" Ed Mullen spejder ud over det fyldte auditorium og løfter armen for at tælle. Enkelte hænder skyder i vejret med stålsat selvsikkerhed. Et par stykker følger efter mere tøvende. Fem hænder i alt.

Næste spørgsmål: "Hvor mange af jer har hørt begrebet evidensbaseret praksis, men ved ikke rigtigt, hvad det egentlig drejer sig om?" De spredte markeringer afløses af en skov af hænder. "De fleste af jer," konstaterer Ed Mullen. "Det er en god indikation af, hvor professionen er i dag. Hvis jeg stillede det samme spørgsmål i USA, ville svaret være det samme. Dette er en ret ny udvikling," beroliger Ed Mullen forsamlingen. Den består af cirka 40 studerende på Danmarks Pædagogiske Universitets masteruddannelse i socialpædagogik, der har afsat en dag til at finde ud af, hvad den megen snak om evidensbaseret praksis egentlig handler om, og den lejlighed benyttede Asterisk sig også af.

FRYGT FOR FAGLIGHEDEN

Evidensbaseret praksis er ganske rigtigt en ny udvikling, men den har på kort tid fået tag i både politikere og praktikere. Ideen er, at praksis i skoler, på hospitaler og i socialforsorgen skal bygge på den bedste tilgængelige viden. I USA taler man om en be-

vægelse for at afdække "what works", altså hvilke metoder virker, og hvilke metoder virker ikke. Blandt professionelle undervisere og pædagoger har det skabt frygt for, at evidensbaseringen vil undergrave professionel faglighed og erstatte den med 'køgebogsopskrifter'. Det vil sige detaljerede beskrivelser af, hvad der er god praksis, som undervisere og pædagoger forventes at følge til punkt og prikke uden at foretage en selvstændig vurdering af den elev eller klient, de står over for.

Den frygt kender Ed Mullen alt til. Han er professor på Columbia University med speciale i socialarbejde og leder af et netop gennemført pilotstudie i New York, der har haft som formål at lære fagprofessionelle socialarbejdere at blive 'evidensbaserede praktikere'. For ham handler evidensbaseret praksis ikke om at begrænse praktikere i deres professionelle arbejde ved at binde dem til "køgebogsopskrifter". Tværtimod. Evidensbaseret praksis betyder, at man bruger moderne informationsteknologi til at indhente den bedste viden, som forskningen er kommet frem til, og bruger den i sin praksis. Det er dog ikke altid sådan begrebet forstås i det politiske system.

KAMPAGNER ER IKKE SVARET

I både USA og Europa er der mange eksempler på, at forsknings-evidens bruges på en måde, der ikke er i overensstemmelse med den egentlige betydning af begrebet evidensbaseret praksis, fortæller Ed Mullen. Det viser sig i form af diktater fra centralt politisk hold, der binder professionelle socialarbejdere og pædagoger til bestemte, standardiserede metoder. Intet kunne være fjernere fra Ed Mullens billede: "I USA og mange nordeuropæiske lande ser vi eksempler på, at regeringerne identificerer fem eller seks interventioner, som de herefter fører en kampagne for at promovere over for lokale myndigheder. Man stiller træning til rådighed og giver økonomiske incitamenter: Lav multisystemisk terapi! Gør dit og gør dat! Det er ikke evidensbaseret praksis."

For Mullen starter det derimod med et spørgsmål, som den fagprofessionelle stiller sig selv: "Hvad skal jeg gøre i denne situation, hvor en klient er i risikozonen for at begå selvmord, eller hvor et barn bliver slået af forældrene? Du er nødt til at formulere et ægte spørgsmål, som du ikke allerede har svaret på, og hvor der kan overvejes forskellige alternativer."

FORSKNING, ERFARING OG INDIVIDUELLE HENSYN

For en praktiker, der arbejder evidensbaseret, må metoder, som politikerne promovener, være et alternativ blandt flere, som man overvejer, når tvivlen opstår. Dette synspunkt finder man også hos den absolutte 'grand old man' inden for evidensbaseret

SPØRG - OG DU SKAL SØGE

Det første praktiske skridt for den evidensbaserede praktiker er at formulere et spørgsmål, der lader sig undersøge og besvare. Der findes flere typer af spørgsmål, man kan stille:

- Hvad er den bedste måde at beskrive klientens situation på?
- Hvad er den bedste fremgangsmåde til at måle omfanget af klientens problem?
- Hvad er den bedste fremgangsmåde til at vurdere risikoen for, at bestemte uønskede konsekvenser som selvmord eller mishandling opstår?
- Hvad er den bedste fremgangsmåde for at forhindre, at et bestemt problem opstår?
- Hvad er den bedste fremgangsmåde til at afhjælpe et eksisterende problem?

Det handler om at være specifik med hensyn til det problem, man har fokus på, hvilke mulige interventioner man overvejer, og hvilket resultat man ønsker i sidste ende. Så er man klar til at søge i litteraturen og granske de resultater, man finder.

praksis på det medicinske felt, David Sackett, der sammen med kolleger i 1996 under overskriften skrev 'Evidensbaseret medicin: Hvad det er, og hvad det ikke er': "Evidensbaseret medicin er den samvittighedsfulde, eksplicite og velovervejede brug af den aktuelt bedste evidens til at tage beslutninger om behandling af den enkelte patient. At praktisere evidensbaseret medicin vil sige at sammenholde den enkeltes kliniske ekspertise med den bedste tilgængelige eksterne kliniske evidens fra den systematiske forskning... Evidensbaseret medicin er ikke det samme som 'køgebogs'-medicin."

Det er det samme krav, Mullen stiller til praktikere på det sociale område: Viden fra forskningen om de mest effektive metoder skal kombineres med ekspertise, der gør det muligt at forstå den enkelte klients unikke tilstand og særlige risici, og en evne til at forstå den enkelte klients særlige værdier og ønsker, der kan have betydning for, om en bestemt behandling bør vælges. Eksempler på det sidste kan være medlemmer af Jehovas Vidner, der ikke kan modtage blod af religiøse grunde, eller kræftpatienter, der individuelt eller med familien tager stilling til, om de ønsker kemoterapi.

GØR DET I HOLD, TAG TIDEN OG BRUG PENGENE

I forbindelse med pilotprojekterne i New York har Ed Mullen og hans kolleger udviklet træningsmaterialer, der giver viden og færdigheder til at gå i gang med at arbejde evidensbaseret. "Det er, hvordan man bliver en evidensbaseret praktiker gennem ti lektioner. Og det virkede," konstaterer Mullen grinende.

Pilotstudierne har sat fokus på flere vigtige organisatoriske betingelser for evidensbaseret praksis. Den første, Ed Mullen nævner, er, at arbejdet skal foregå i hold. Processen kræver forskellige former for ekspertise, så det er en god ide, at den fagprofessionelle, der oplever problemet i sin hverdag, får følgeskab af en bibliotekar eller anden informationspecialist, der kan hjælpe med at søge data.

Det er også vigtigt at inkludere en person fra ledelsen i arbejdet. Han eller hun kan hjælpe med at sikre, at den indhentede viden om evidens bliver forankret i hele organisationen.

Praktikere i pilotforsøgene peger også på tidspres som en stor barriere. At mødes, formulere spørgsmål, lave søgninger og vurdere evidensen tager tid. I den evidensbaserede medicin anbefaler man, at der afsættes tid ved afslutningen af hver arbejdsdag til at identificere spørgsmål, der er kommet op i løbet af dagens omgang med patienterne.

Endelig er organisationen nødt til at stille computere og søgemaskiner til rådighed, hvilket ofte koster penge. Mange søgebaser tager et abonnementsgebyr, og det er langt fra altid, at en organisation er villig til at betale for denne adgang. Et alternativ er at opsøge et bibliotek med adgang, hvilket igen er mere tidskrævende, men der er ingen vej udenom: At være evidensbaseret praktiker handler om at bruge moderne informationsressourcer til at indhente viden.

HØJE FORVENTNINGER, JO TAK

"Bruge af den aktuelt bedste evidens sammen med ekspertise og inddragelse af klientens værdier: Vil I ikke gerne det?" Mullen har et drilsk tonefald. Han er klar over, at han stiller de studerende over for meget høje forventninger. En væsentlig udfordring for udbredelsen af evidensbaseret praksis er, at mange fagprofessionelle mangler den videnskabelige træning, der kan sætte dem i stand til kritisk at læse og operationalisere videnskabelige undersøgelser. Begreber som 'signifikantest', 'absolut risikoreduktion', 'relativ risikoreduktion' og 'number needed to treat' må ikke være fremmede størrelser, hvis den videnskabelige afrapportering skal give nogen mening.

Alene at supplere den professionelle viden med det videnskabelige sprogs koder er imidlertid ikke nok. Praktikeren må være i stand til at gøre det, som langt fra alle akademikere evner i dag, nemlig at omsætte forskningen til praktisk handlen. Evidensbaseret praksis hviler med andre ord på en sammensmeltning af færdigheder knyttet til forskning og til praksis. Desuden udvikler metodologien inden for samfundsvidenskaberne sig fortsat, siger Ed Mullen, hvilket igen gør det til en endnu større udfordring for praktikere at gennemskue arten af den viden, forskningen producerer.

VARER EN GENERATION

Derfor er det vigtigt, at der fortsat uddannes samfundsvidenskabelige forskere, der har en dyb forståelse af samfundsvidenskabelig metode, og som samtidig er i stand til at gøre deres viden relevant. Et skridt i denne retning er, at forskerne orienterer sig imod de spørgsmål, som praktikerne identificerer som væsentlige.

Trods de store udfordringer er Mullen overbevist om, at evidensbaseret praksis er fremtiden, for "hvordan kan det være anderledes i et informationssamfund?" Spørgsmålet er, hvor lang tid det vil tage, før tænkningen slår igennem. En generation er ikke noget dårligt bud, siger Mullen, men tilføjer: "Heldigvis er en generation ikke så lang tid i informationssamfundet. Jeg bliver slået af, hvor dygtige mine studerende er med en computer. De er vant til at søge, og det er lidt af en udfordring for ældre professorer. Jeg tror, der vil ske en hastig bevægelse i retning af evidensbaseret praksis." ■

Af Torben Clausen
toc@dpu.dk

EDWARD J. MULLEN

Edward J. Mullen er 'The Willma and Albert Musher Professor for Life Betterment through Science and Technology' ved Columbia University i New York. Han besøgte DPU i oktober 2006.

www

www.columbia.edu/cu/musher